

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

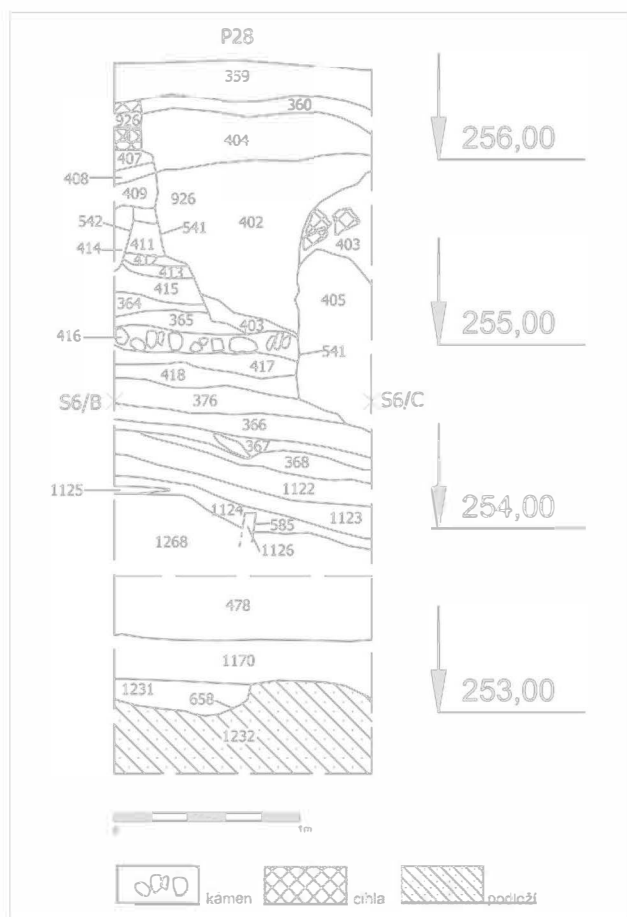
Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obr. 11: Opava, Mnišská ulice, JZ proti P28 sondy S6. Fig. 11: Opava, Mnišská Strasse, JZ Schnitt P28 der Sonde S6.

kultury s LnK. Pod touto uloženinou byla také zachycena část mělkého objektu (zjištěná hloubka max. 0,2 m) zahloubeného do podloží, který neobsahoval žádné nálezy. Podle stratigrafie by tento výkop mohl náležet též do kultury s LnK. Povrch uloženiny byl kontaminován eneolitickou keramikou patřící do kulturní vrstvy s. j. 478 ležící nad ní (viz kapitola Eneolit, Opava, ul. Mnišská, parcela č. 357/2).

Pokud se nejednalo o druhotné přemístění nalezených keramických fragmentů v eneolitu, lze předpokládat, že zde byla zachycena sídlištní aktivita kultury s LnK, kterou potvrzují i starší archeologické výzkumy prováděné v centru Opavy poblíž tohoto místa.

Pavel Malík

Resumé

Opava (Kataster Opava-Město, Bez. Opava), Mnišská Strasse, LBK, Siedlung, Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. KATEŘINKY U OPAVY, MALÉ HOŠTICE, OKR. OPAVA)

„Na hoštických lukách“. LnK. Sídliště. Záchraný výzkum.

V únoru až září roku 2008 probíhal v místě záchraný archeologický výzkum vyvolaný stavebními pracemi spo-

jenými s realizací komunikace – spojky S1. Výzkum zachytil rozsáhlé polykulturní sídliště, jehož součástí bylo také 17 zahloubených jam, které lze na podkladě keramického materiálu datovat do mladšího období vývoje kultury lidu s lineární keramikou.

Jiří Juchelka

Resumé

Opava (Kataster Kateřinky bei Opava, Malé Hoštice, Bez. Opava) „Na hoštických lukách“, LBK, Siedlung, Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. KATEŘINKY U OPAVY, MALÉ HOŠTICE, OKR. OPAVA)

„Na hoštických lukách“. Hornoslezská lengyelská skupina. Sídliště. Záchraný výzkum.

V únoru až září roku 2008 probíhal v místě záchraný archeologický výzkum vyvolaný stavebními pracemi spojenými s realizací komunikace – spojky S1. Výzkum zachytil rozsáhlé polykulturní sídliště, jehož součástí bylo také 46 zahloubených jam, které lze na základě keramického materiálu datovat do průběhu II.–IV. fáze HLS. Na sídlišti byl také zachycen pohřeb z přelomu II. a III. fáze HLS, jehož součástí byla mísa na nožce, drobná nádobka a hlazená sekerka.

Jiří Juchelka

Resumé

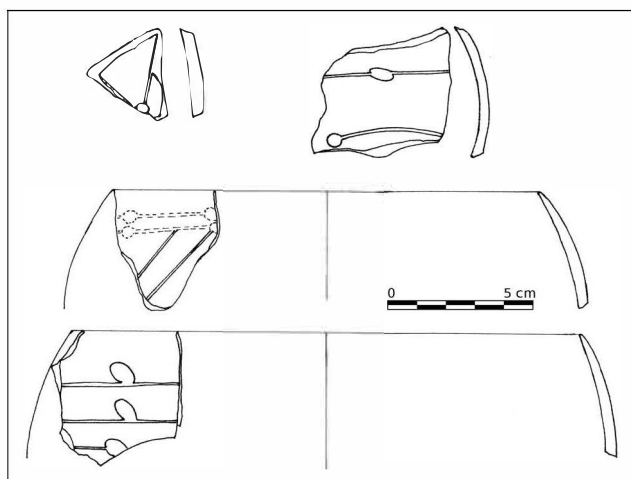
Opava (Kat. Kateřinky bei Opava, Malé Hoštice, Bez. Opava) „Na hoštických lukách“, Oberschlesischen Gruppe der Lengyel-Kultur, Siedlung, Grab, Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. KYLEŠOVICE, OKR. OPAVA)

Josefská ulice. Kultura s lineární keramikou. Sídliště. Povrchový sběr.

Lokalita se nachází v Opavě-Kylešovicích v nadmořské výšce asi 250 m n. m. na mírném svahu pozvolna klesajícím k jihu k řece Moravici, která teče asi 500 m od námi sledované polohy. Jako první na existenci pravěké lokality na Josefské ulici upozornila V. Šikulová v roce 1968. Na základě nevýrazného keramického materiálu ovšem nemohla lokalitu blíže kulturně zařadit (Šikulová 1970, 12). V červnu roku 2008 provedl autor příspěvku v okolí Josefské ulice povrchový průzkum s cílem starší zprávu ověřit. Podařilo se mu nalézt necelé dvě desítky artefaktů. Keramiku reprezentuje deset střepů, které můžeme zařadit do mladšího stupně kultury s lineární keramikou (obr. 12). Kamennou štípanou industrii zastupuje pouze šest úštěpů, z nichž je jeden reparační.

Popisovaná lokalita nepředstavuje jediné sídliště kultury s lineární keramikou na katastru Kylešovic. Na sklonku 60. let minulého století uváděl L. Jisl další

Obr. 12: Keramika kultury s lineární keramikou z Opavy, katastru Kylešovic. Fig. 12: Linearbandkeramik aus Opava, Kataster Kylešovice.

dvě sídliště, která označil jako stanoviště 1 a 2 (Jisl 1969, 4–5). Stanoviště 1 se nachází níže po proudu řeky Moravice poblíž železničního mostu a je od Josefské ulice vzdáleno asi 1,6 km východně. Materiál z prvního stanoviště náleží také mladšímu stupni kultury s lineární keramikou (Jisl 1969, Obr. 2, Tab. II–III). Stanoviště 2 se nachází na dnešním Kylešovském kopci (asi 1,5 km vzdušnou čarou severně od Josefské ulice), dochovaná keramika bohužel neumožňuje bližší datování. L. Jisl upozornil pouze na jeden střep s velkým plochým pupíčkem (Jisl 1969, 5). V nedávné době bylo objeveno další sídliště kultury s lineární keramikou v místě mezi ulicemi Hlavní, Joži Davida a Bílovickou, které rovněž náleží mladšímu stupni této kultury (Stabrava 2008, 281–282). Sídliště se nachází asi v polovině vzdálenosti mezi námi sledovanou lokalitou na Josefské ulici a stanovištěm 1. Nově zjištěné lokality dokládají intenzivnější osídlení lidu kultury s lineární keramikou podél dolního toku Moravice, než se doposud předpokládalo.

Lukáš Hlubek

Resumé

In Opava, Kataster Kylešovice (Josefská Straße) war durch die Oberflächensammlung die Siedlung der jüngere Phase der Linearbandkeramik Kultur belegt.

Literatura

- Jisl, L. 1969: Sídliště volutové kultury na Ostravsku, *Časopis Slezského muzea, série B 18*, Opava, 3–8.
 Stabrava, P. 2008: Opava (k. ú. Kylešovice, okr. Opava), *Přehled výzkumů 49*, Brno, 281–282.
 Šikulová, V. 1970: Nález pravěké keramiky v Opavě-Kylešovicích, *Přehled výzkumů 1968*, Brno, 12.

OPAVA (K. Ú. KYLEŠOVICE, OKR. OPAVA)

„Na stanech“. Lengyelská kultura. Sídliště. Záchranný výzkum.

V roce 2008 pokračoval výzkum na polykulturní sídlištní lokalitě v bývalé polní trati „Na stanech“ (srv. PV za rok 2007). Zkoumány byly jednotlivé parcely, respektive jejich části zasažené výstavbou jednotlivých RD. Celkem zde bylo během této etapy prozkoumáno 32 ploch pro RD a větší souvislá plocha u železniční trati určená pro výstavbu 4 řadových RD. V rámci uvedených ploch bylo prozkoumáno několik objektů, které na základě nálezového fondu můžeme chronologicky zařadit do období mladšího neolitu, konkrétně se jedná o sídlištní stopy lidu lengyelské kultury. Tyto objekty se objevují spíše ve východní části zkoumané plochy. Nejzajímavější zahloubený objekt byl zachycen na parcele 2723/9. Jednalo se o objekt složitějšího půdorysu, který však bohužel zabíhal částečně za hranici zkoumaného prostoru. V rámci širšího zahloubeného prostoru byla nalezena zahloubenina o průměru cca 150 cm, která obsahovala enormní množství jednak tlustostěnné mazanice (20–30 mm), jednak keramických fragmentů a zejména pak sílexových artefaktů a úštěpů (celkem 358 ks) různé velikosti. Mezi artefakty dominovaly čepelovité tvary. Nalezeno bylo i několik částečně vytěžených jader. Z hlediska původu suroviny se jedná především o „domácí“ materiál, tedy o silicity z glacienních sedimentů. Výběr nalezené keramiky nedovoluje preciznější chronologické zařazení do konkrétní fáze uvedené kultury.

Obsažnější zpráva bude podána po dokončení zpracování veškerého nalezeného materiálu.

Pavel Stabrava, Peter Kováčik

Resumé

Opava (Kataster Kylešovice, Bez. Opava). „Na stanech“. Lengyel. Siedlung. Rettungsgrabung.

OSTOPOVICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Na branách“. LnK II. stupeň. Povrchový sběr.

Polní trať „Na branách“ byla již v minulosti zmiňována v souvislosti s doklady osídlení v paleolitu, eneolitu, době bronzové a v halštatu (Belcredi a kol. 1989, 22, 72, 104, 135). V roce 1970 zde provedl záchranný výzkum V. Ondruš, který se zaměřil na pohřebiště kultury se zvoncovitými poháry. Byla tady zjištěna rovněž kultura s LnK, ale výzkumu objektů nebyla věnována pozornost (Ondruš, Dvořák 1992, 81). Zde představovaný materiál pochází ze sbírky M. Drmoly, která je uložena v MZM.

Keramická složka je tvořena třemi fragmenty, z nichž dva (obr. 13: 1, 3) pocházejí z nádob, třetí je zřejmě torzem volně plastiky. Povrch nádob je zdoben výzdobou charakteristickou pro II. stupeň kultury s LnK, bližší chronologické zařazení není možné.

Fragment plastiky (obr. 13: 4) tvoří spodní část trupu a horní část hýžděových partií. Hýždě jsou odděleny charakteristickou linií kultury s LnK. Keramický materiál je odlišný od fragmentů nádob, které jsou zhotovené z šedé plavené keramické hmoty, zatímco keramická hmota plastiky je promísená jemným písčítým ostřivem, povrch je oranžový, prostředek černý. Ve spodní části fragmentu